

รายวิชา ภาษาไทย

รหัสวิชา ท๑๓๑๐๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

เรื่อง การใช้พจนานุกรม

ครูผู้สอน ครูอนุชา อินทร์พ่วง

เรื่อง

การใช้พจนานุกรม

เกม คำตรงข้าม

เริ่มเกม

เริ่มเกม

หากนักเรียนต้องการหาความหมาย
ของคำยากหรือคำที่ไม่ค่อยได้ใช้บ่อย
ควรรหาจากที่ใด เพราะเหตุใด

จุดประสงค์การเรียนรู้

- ๑) อธิบายวิธีใช้พจนานุกรมได้
- ๒) เรียงลำดับคำหมวดหมู่ต่าง ๆ ตามพจนานุกรมได้
- ๓) ใช้พจนานุกรมในการค้นหาความหมายของคำและ
สำนวนได้อย่างคล่องแคล่ว

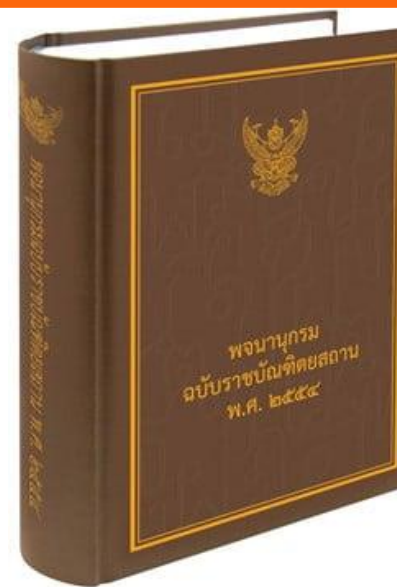
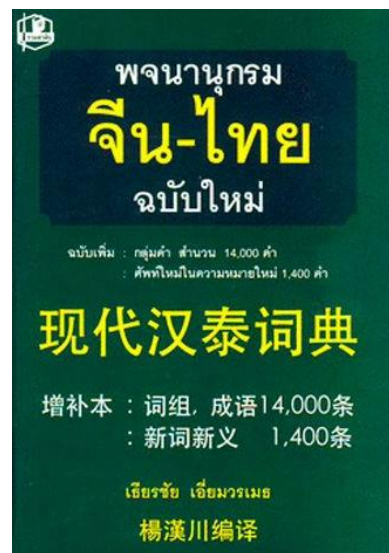
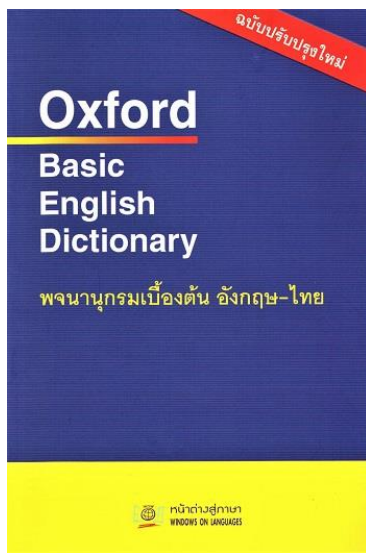

พจนานุกรม

พจนานุกรมเป็นหนังสือที่รวบรวมคำศัพท์ เพื่อใช้
สืบค้นความหมายของคำ การเขียนคำ การอ่านออกเสียง
ชนิดของคำ ประวัติของคำ หรือคุณลักษณะอื่น ๆ เช่น
การใช้คำ ความหมายแฝง

พจนานุกรม เป็นหนังสือที่รวบรวมคำที่มีใช้
อยู่ในภาษา ภาษาใดก็รวบรวมคำที่มีใช้ในภาษานั้น
พจนานุกรมไทยก็รวบรวมคำที่ใช้ในภาษาไทย

ขอบคุณรูปภาพ จาก <https://www.naiin.com/product/detail/161245> <https://www.asiabooks.com/en/14-000-12561.html> <https://kpi-lib.com/library/books/kpibook-24449/>
<https://www.naiin.com/product/detail/131439> <https://www.tpapress.com/book.php?bid=37&g=7&c=41>

ลักษณะของพจนานุกรม

พจนานุกรมเป็นหนังสืออ้างอิงที่ให้
ความรู้เกี่ยวกับ “คำ” รวบรวมคำต่าง ๆ
เรียงตามลำดับอักษร แต่ละคำจะอธิบายให้
ทราบถึงสิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ลักษณะของพจนานุกรม

- ๑) ตัวสะกดที่ถูกต้อง
- ๒) การอ่านออกเสียง
- ๓) ความหมายของคำ และคำจำกัดความ
- ๔) ชนิดของคำ เช่น คำนาม คำสรรพนาม คำกริยา ฯลฯ
- ๕) ประวัติที่มาของคำ รากศัพท์ เช่น เป็นคำที่มีรากศัพท์มาจากภาษาใด

ลักษณะของพจนานุกรม

- ๖) การใช้คำ ตัวอย่างการแต่งประโยค
- ๗) คำพ้อง คำตรงข้าม
- ๘) ตัวอย่างต่าง ๆ
- ๙) บางเล่มมีประวัติบุคคลสำคัญด้วย
- ๑๐) มีภาพประกอบตามความจำเป็น

การใช้พจนานุกรม

๑. เรียงคำตามลำดับตามพยัญชนะ

๑.๑ เรียงพยัญชนะตามตัวอักษร ก - ฮ

ก	ข	ฃ	ค	ศ	ฅ	ง	จ	ฉ	ช	ซ
ฌ	ญ	ฎ	ฏ	ฐ	ฑ	ฒ	ณ	ด	ต	ถ
ท	ธ	น	บ	ป	ผ	ฝ	พ	ฟ	ภ	ม
ย	ร	ฤ	ฦ	ล	ฬ	ภา	ว	ศ	ษ	ส
ห	ฬ	อ	ฮ							

๑. เรียงคำตามลำดับตามพยัญชนะ

๑.๒ พยัญชนะต้นที่เป็นอักษรควบและอักษรนำ

ถ้าจะค้นหาคำให้ดูที่พยัญชนะตัวแรกของคำเป็นหลัก

นักเรียน

หนักแน่น

๑. เรียงคำตามลำดับตามพยัญชนะ

๑.๓ คำที่ขึ้นต้นด้วยพยัญชนะตามด้วยสระ

จะอยู่หลังคำที่ขึ้นต้นด้วยพยัญชนะแล้วตามด้วยพยัญชนะ

๑.๔ คำที่ไม่มีรูปวรรณยุกต์กำกับจะอยู่ก่อนคำที่มีรูปวรรณยุกต์

๑.๕ คำที่อยู่ในหมวดอักษรเดียวกันให้พิจารณาพยัญชนะ

ตัวถัดไป

๒. เรียงลำดับตามสระ

๒.๑ คำที่ไม่มีรูปสระกำกับจะอยู่ก่อนคำที่มีรูปสระ

• กรน •
• •

• กระ •
• •

๒.๒ รูปสระต่าง ๆ จะเรียงลำดับ

๓. บัญชีอักษรย่อ

๓.๑ อักษรย่อในวงเล็บจะบอกที่มาของคำ

กรด ๑ [กฺรด] น. สารอย่างหนึ่ง มีรสเปรี้ยว โดยปรกติกัดหรือทำให้สิ่งอื่นแปรไป; (เคมี) มีความหมายหลายอย่างสุดแล้วแต่ทฤษฎีที่ใช้เป็นหลักกำหนด คือ เป็นสารเคมีที่ประกอบด้วยธาตุไฮโดรเจน และเมื่อสารนี้ละลายน้ำเป็นสารละลายแล้ว ไฮโดรเจนที่มีอยู่ทั้งหมดหรือบางส่วนต้องแปรสภาพออกมาเป็นไฮโดรเจนไอออน (H^+) สารละลายที่ได้มีรสเปรี้ยวเปลี่ยนสีลิตมัสสีน้ำเงินเป็นสีแดงได้; สารเคมีที่มีสมบัติจ่ายโปรตอนให้แก่สารอื่นได้; สารเคมีที่มีสมบัติรับอิเล็กตรอนคู่หนึ่งมาจากสารอื่นได้. (อ. acid).

(อ. acid).

๓. บัญชีอักษรย่อ

๓.๒ อักษรย่อหน้าบทนิยามจะบอกชนิดของคำ
ตามหลักไวยากรณ์

กรน [กรน] **ก.** หายใจมีเสียงดังในลำคอขณะหลับ
เหตุลึ้นตกจุกคอหอยหรือลึ้นตกจุกคอหอยและลึ้นไก่อ
กับเพดานอ่อนสั้น.

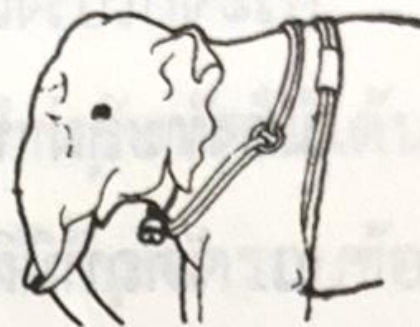

๓. บัญชีอักษรย่อ

๓.๓ อักษรย่อในวงเล็บหน้าบทนิยามจะบอกลักษณะ ของคำที่ใช้เฉพาะแห่ง

กระคน (กลอน) น. ประโคน คือ สาย
รัดจากไตส์ปคับไปที่อกข้างหลังขาหน้า
แล้วลอดมาบรรจบกันโยงใต้ท้องข้าง
และที่หน้าขาหน้าไปจากสายชนั๊ก
ที่คอข้าง.

กระคน

(กลอน) = คำที่ใช้ในบทร้อยกรอง

๔. การเรียงลำดับคำที่เป็นนามย่อจะจัดเรียงไว้ตามหมวดอักษร เช่น ดูก เป็นนามย่อของปลา จัดเรียงไว้ในหมวดอักษร ด

๕. ประวัติของคำ จะบอกไว้ท้ายคำนั้น ๆ โดยเขียนอักษรย่อไว้ในวงเล็บ เช่น กวีธา (ส.) มาจากภาษาสันสกฤต

๒. การอ่านออกเสียงของคำในพจนานุกรม
จะบอกคำอ่านไว้ในวงเล็บเหลี่ยมท้ายคำนั้น ๆ

เคลื่อน [เคลื่อน] ก. ออกจากที่หรือทำให้ออกจากที่ เช่น
เคลื่อนขบวน รถไฟค่อย ๆ เคลื่อนไป, เลื่อนหรือทำให้
เลื่อนไปจากที่ เช่น หมอนรองกระดูกเคลื่อน เคลื่อนตู้ไป.

บทบาทครู

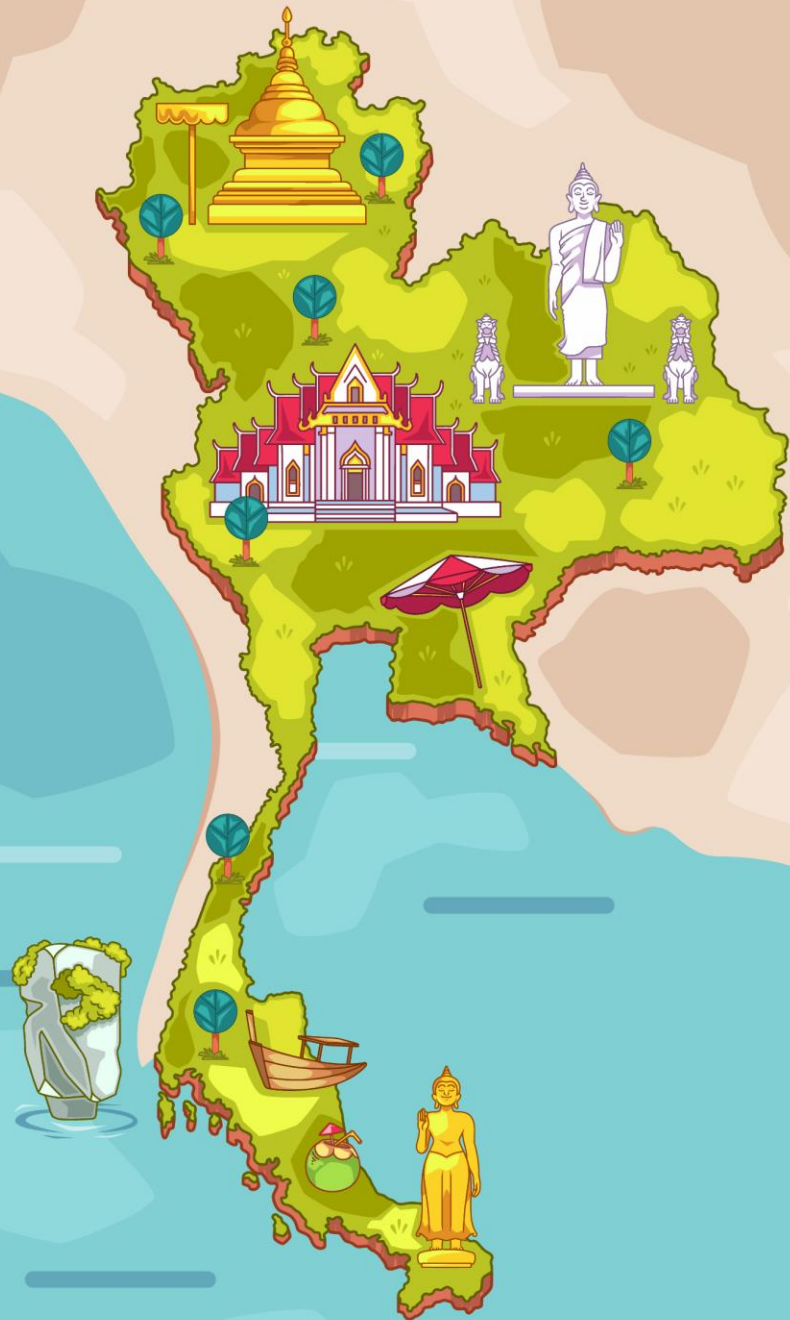
๑. ครูให้คำแนะนำนักเรียนเพิ่มเติม
๒. ครูสังเกตพฤติกรรมการทำกิจกรรมของนักเรียน และสอดแทรกเรื่องคุณธรรมในการทำงานกลุ่มร่วมกัน

บทบาทนักเรียน

๑. หากนักเรียนไม่เข้าใจให้สอบถามคุณครูและใช้ถ้อยคำสุภาพ
๒. นักเรียนทำกิจกรรมที่ครูกำหนด
๓. มีมารยาทในการฟัง การดู และการพูด

กิจกรรม

“เรียงชื่อจังหวัด
ตามพจนานุกรม”

กิจกรรม

“เรียงชื่อดอกไม้
ตามพจนานุกรม”

กิจกรรม

“เรียงชื่ออาหาร
ตามพจนานุกรม”

สิ่งที่ต้องเตรียมในชั่วโมงต่อไป

ใบความรู้ที่ ๓

เรื่อง การเขียนบันทึกประจำวัน

ดาวน์โหลดเอกสารเพิ่มเติมได้ที่ www.dltv.ac.th

รายวิชา ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง การเขียนบันทึก ประจำวัน

สแกนเพื่อพูดคุย
กับครูกันได้ที่นี้

ดาวน์โหลดเอกสารเพิ่มเติมได้ที่ www.dltv.ac.th
รายวิชา ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

